

Komentar na Nacrt prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona

---

Zagreb, lipanj 2022.

American Chamber of Commerce in Croatia *Američka gospodarska komora u Hrvatskoj*

Sadržaj

Uvod	3
Stanje u Hrvatskoj	3
Pravni lijekovi – praktična provedba ovrhe.....	4
Formalna nesuspendivnost pravnih lijekova	4
Problematika žalbe nakon proteka roka (čl. 53. OZ) i prigovora protiv rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave (čl. 58. st. 1. OZ) ...	6
Aktivnost ovrhovoditelja tijekom ovršnog postupka i korištenje zadužnica u ovršnom postupku	7
Ovrha na primanjima	8
ZLOPORABE U POSTUPKU	9
Prodaja nekretnine u javnoj dražbi	9
Namirenje tražbine kamata iz kupovnine za nekretninu (čl. 114. st. 4 OZ)	10
Mogućnost određivanja ovrhe protiv solidarnog dužnika.....	10
Posebne odredbe o zaštiti potrošača u ovršnom postupku	11
ZAKLJUČAK	13

Uvod

U Republici Hrvatskoj, u planu zakonodavnih aktivnosti u 2022. godinu, između ostalog stoji donošenje Zakona o izmjenama i dopunama zakona o ovršnom postupku.

Još 15. rujna 2021. godine, na snagu je stupio Pravilnik o obrascima u ovršnom postupku, načinu elektroničke komunikacije između sudionika u postupku i načinu dodjele predmeta u rad javnom bilježniku (dalje u tekstu: Pravilnik) kojim je napravljen svojevrsni uvod u navedene izmjene.

Dana 3. lipnja.2022. godine Ministarstvo pravosuđa i uprave otvorilo je e-savjetovanje o Nacrtu prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona, čime je i službeno pokrenut postupak novih izmjena pravila ovršnog postupka, s planom da zakon u svom konačnom prijedlogu bude usvojen i da stupi na snagu (vjerojatno) s početkom 2023. godine odnosno s trenutkom kada Euro postane službena valuta Republike Hrvatske.

S obzirom da se radi o zaista opširnim izmjenama postojećeg zakona, te da se planira i ukidanje odnosno značajne izmjene pojedinih instituta, AmCham Hrvatska je u skladu sa dosadašnjom pozitivnom praksom aktivnog sudjelovanja u pripremi važne legislative odlučio pripremiti stajalište na temu ovršnog postupka. Stajalište sadrži dodatne prijedloge za unaprjeđenje dijelova Ovršnog zakona s ciljem veće učinkovitosti te olakšavanja samog postupka za stranke temeljene na primjerima iz prakse.

Stanje u Hrvatskoj

Kako je navedeno i u uvodu, od rujna 2021. u Hrvatskoj se ovrha na temelju vjerodostojne isprave pokreće putem elektroničke komunikacije. Dosadašnji rezultati još nisu pokazali da je tim načinom došlo do ubrzanja provedbe ovrhe. Dapače, postotak pravomoćnih rješenja o ovrsi unutar 3 mjeseca od dana podnošenja prijedloga pao je s 95% prije početka primjene novih pravila na 5% za prijedloge podnesene po novim pravilima.

Svakako smo sigurni da se radi o samo privremenom stanju, jer je digitalizacija kao takva uistinu bila potrebna. Htjeli bismo istaknuti kako se unatoč početnim poteškoćama, sam proces nastavlja u dobrom smjeru te smo zahvalni Ministarstvu pravosuđa i javne uprave na otvorenosti za suranju i usvajanje stručnih prijedloga iz prakse.

Pokretanje pitanja vezanih uz druge institute ovršnog postupka, koji su većinom bazirani na ovršnim ispravama, je jedan od prioriteta zakonodavca, ali i poslovnih i drugih subjekata koji svakodnevno koriste taj postupak ili su njegovi sudionici. Iako su mnogi instituti i načini provođenja ovrhe uvelike unaprijeđeni kroz vrijeme, svakako postoji mjesta za daljnji napredak, te vjerujemo da će se novim izmjenama i dopunama Ovršnog zakona ići i u tom smjeru.

Pravni lijekovi – praktična provedba ovrhe

Ovršni postupak značajno usporava broj pravnih lijekova i drugih sredstava koji se mogu izjaviti u različitim fazama postupka, kao i razlozi zbog kojih se oni mogu izjaviti i njihov u praksi suspenzivni karakter u odnosu na ovršni postupak. U nastavku dajemo nekoliko primjera u kojima postoji prostor za dodatno unaprijeđenje postupka kao i konkretne preporuke kako isto i postići. Radi se o sljedećim temama:

- Formalna nesuspenzivnost pravnih lijekova;
- Problematika žalbe nakon proteka roka i prigovora protiv rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave;
- Aktivnost ovrhovoditelja tijekom ovršnog postupka i korištenje zadužnica u ovršnom postupku.

Formalna nesuspenzivnost pravnih lijekova

Odredbama Ovršnog zakona propisana je formalna nesuspenzivnost određenih pravnih lijekova, primjerice žalbe protiv rješenja o ovrsi na temelju ovršne isprave. S druge strane, kod određenih pravnih lijekova nije propisana njihova nesuspenzivnost, ali u praksi izjavljivanje takvih pravnih lijekova uvijek ima suspenzivan učinak, primjerice zahtjev za ukidanjem potvrde ovršnosti te žalba protiv rješenja o dosudi nekretnine. Iako odredbama Ovršnog zakona nije propisan njihov suspenzivni karakter, u praksi izjavljivanje upravo navedenih pravnih lijekova dovodi do odgode ovrhe i produljenja trajanja ovršnog postupka. Dakle, u praksi im se priznaje suspenzivni učinak kojega takvi pravni lijekovi nemaju. Žalbe se izrazito rijetko usvajaju u ovršnim postupcima, s obzirom na to da su podnesene uglavnom s ciljem prolongiranja samog postupka. Zbog navedenog, ovršni postupak koji je po svojoj prirodi hitan i provedbeni postupak, u praksi postaje dugotrajan i iscrpan postupak.

U tom kontekstu, ukazujemo i na problematiku članka 50. Ovršnog zakona (dalje u tekstu: OZ). Naime, nije jasno iz kojih razloga o pojedinim žalbenim razlozima

odlučuje viši ovršni sud, a pojedinima parnični sud. Primjerice u slučaju podnošenja žalbe protiv rješenja o ovrsi na temelju razloga navedenih u članku 50. st. 1. toč. 1.-6.,8. OZ, žalba se u praksi uvijek upućuje na viši sud, što dovodi do odgode ovršnog postupka. Stoga je odredba čl. 51. OZ koja predviđa kako prvostupanjski sud odlučuje o žalbi koja je osnovana, a viši sud o žalbi za koju prvostupanjski sud smatra kako nije osnovana, u praksi neprimjenjiva.

Istovrsni problem javlja se i u slučaju podnošenja žalbe iz razloga navedenih u članku 50. st. 1. toč. 7., 9.-11. OZ. U tim slučajevima, ovršenik se upućuje u parnični postupak, što u praksi uvijek dovodi do odgode ovršnog postupka. Rubricirani parnični postupci su jednostavni, najčešće neosnovani, te se pokreću samo u svrhu odugovlačenja postupka. Odredba čl. 52. st. 4. OZ koja ovlašćuje prvostupanjski sud da sam odluči o žalbi u praksi uopće ne dolazi do primjene, što zbog nepostojanja takvih dokaza, što zbog bojazni sudaca prvog stupnja. Suprotno odredbama čl. 50. st. 7. OZ i čl. 52. st. 6. OZ, ovim žalbama sudovi pridaju suspenzivan karakter te se ovrha odgađa do pravomoćne odluke u parničnom postupku.

Slična problematika javlja se i kod ukidanja potvrde o ovršnosti koju je za svoju ispravu izdao javni bilježnik (čl. 36. st. 6. OZ). Naime, ovršenici su ovlašteni u posebnom izvanparničnom postupku osporavati potvrdu o ovršnosti koju je za svoju ovršnu ispravu izdao javni bilježnik. O takvom zahtjevu trenutačno odlučuju općinski sudovi u posebnom izvanparničnom postupku. Vrlo često se ovaj zahtjev upotrebljava s ciljem prolongiranja ovršnog postupka s obzirom da u praksi podnošenje ovog zahtjeva ima suspenzivan karakter iako nije predviđen kao razlog za odgodu ovrhe u smislu čl. 65. OZ.

Slijedom navedenog, u nastavku iznosimo **AmCham-ove preporuke** u smjeru unaprjeđenja i ubrzanja ovršnog postupka što vjerujemo da je cilj zakonodavca.

Dopuna članka 50. stavka 7. OZ

Predlažemo da se u navedenoj odredbi **dopuni članak 50. stavka 7. OZ**, tako da isti glasi:

“Žalba ovršenika protiv rješenja o ovrsi ne odgađa provedbu ovrhe, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno. U slučajevima kada je podnesena žalba, a nisu ispunjeni uvjeti za odgodu provedbe ovrhe, sud prvog stupnja će u roku od 15 dana od zaprimanja žalbe nastaviti s ovršnim postupkom poduzimanjem sljedeće ovršne radnje.”

Dopuna članka 36. stavka 6. OZ

Predlažemo da se u navedenoj odredbi **dopuni članak 36. stavka 6. OZ**, tako da isti glasi:

„O zahtjevu za ukidanje potvrde o ovršnosti koju je dao javni bilježnik na svojoj ispravi ili odluci, podnesenom izvan ovršnog postupka, odlučuje u izvanparničnom postupku općinski sud na čijem je području sjedište javnog bilježnika. Zahtjev za ukidanje potvrde o ovršnosti ne odgađa provedbu rješenja o ovrsi, te je sud prvog stupnja koji provodi ovršni postupak dužan bez odgađanja nastaviti s ovršnim postupkom poduzimanjem daljnjih ovršnih radnji.“

Problematika žalbe nakon protoka roka (čl. 53. OZ) i prigovora protiv rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave (čl. 58. st. 1. OZ)

Nastavno na gore opisanu problematiku suspenzivnosti pravnih lijekova, ovdje također ističemo kako ovršenik može zbog razloga iz članka 50. st, 1. toč. 7. i toč. 9. - 11. OZ podnijeti žalbu protiv rješenja o ovrsi i nakon njegove pravomoćnosti, ukoliko taj razlog nije mogao iz opravdanih razloga istaknuti već u roku za žalbu protiv toga rješenja. Opravdanost nemogućnosti ranijeg isticanja žalbenih razloga se u praksi uopće ne preispituje, a pravnom lijeku se suprotno odredbi čl. 53. st. 5. OZ pridaje suspenzivan učinak zbog čega dolazi do prolongiranja ovršnog postupka. Zbog navedenog, ovaj institut je u praksi predmet zlouporabe zbog čega dolazi do odugovlačenja samog postupka. S obzirom na postojanje instituta protuovrhe u okviru kojeg će ovršenik biti oštećen za eventualno nastalu štetu, po uzoru na rješenja prezentirana u ranije okviru toč. 1., određivanje primjerenog roka u kojeg će prvostupanjski sud nastaviti s ovršnim postupkom.

Nadalje, a u odnosu na odredbu OZ-a kojom se propisuje kako prigovor protiv rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave mora biti obrazložen, jer će u protivnom biti odbačen, ukazujemo kako u praksi sudovi ne odbacuju potpuno neobrazložene prigovore, nego se postupak nastavlja kao parnica u povodu prigovora protiv platnog naloga. Primjerice ovršenik bez priloženih dokaza navede kako je tražbina zastarjela te se u povodu takvog prigovora u praksi rješenje o ovrsi ukida i postupak se nastavlja kao parnični. U tom smislu je razvijena bogata sudska praksa prema kojoj bilo kakvo očitovanje o rješenju o ovrsi sudovi tumače kao obrazloženi prigovor. Jedan od primjera je i sentenca Županijskog suda u Bjelovaru od 27. kolovoza 2015., posl. br. Gž Ovr-179/15-3, prema kojoj *„Kada u prigovoru nisu navedeni konkretni razlozi osporavanja ovršne tražbine ali iz njegovog sadržaja (obrazloženja) izvjesno proizlazi da ovršenik njime osporava njenu osnovu ili visinu, tada nema mjesta odbacivanju prigovora kao neobrazloženog.“*

Nedvojbeno je da se ovakvim postupanjem otežava i usporava ovršni postupak. S obzirom na to da Ovršnim zakonom nije propisano što se smatra obrazloženim prigovorom, u praksi gotovo da niti jedan prigovor nije ocijenjen kao neobrazložen. Stoga **predlažemo** da se Ovršnim zakonom propišu elementi koje mora sadržavati svaki obrazloženi prigovor te slučajave kada se odbacuje prigovor koji ne udovoljava tim elementima.

Slijedom navedenog u nastavku iznosimo sljedeće preporuke:

Dopuna članka 53. stavka 3. OZ

Predlažemo da se u navedenoj odredbi **dopuni članak 53. stavka 3. OZ**, tako da isti glasi:

„Podnošenje žalbe iz stavka 1. ovoga članka ne sprječava provedbu ovrhe i ostvarenje ovrhovoditeljeve tražbine, osim ako ovim Zakonom nije drukčije određeno. U slučajevima kada je podnesena žalba iz stavka 1. ovog članka, a nisu ispunjeni uvjeti za odgodu provedbe ovrhe, sud prvog stupnja će u roku od 15 dana od zaprimanja žalbe nastaviti s ovršnim postupkom poduzimanjem sljedeće ovršne radnje“

Dopuna članka 58. stavka 1. OZ

Predlažemo da se u navedenoj odredbi **dopuni članak 58. stavka 1. OZ**, tako da isti glasi:

„Ovršenik je dužan u prigovoru protiv rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave odrediti u kojem dijelu pobija to rješenje. Da bi prigovor protiv rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave bio valjan, prigovor mora sadržavati oznaku rješenja o ovrsi koje se pobija, razloge pobijanja koji dovede u pitanje zakonitost i pravilnost rješenja o ovrsi, dokaze kojima potkrijepljuju svoje navode, te potpis ovršenika. Prigovor koji ne sadrži minimalne elemente propisane ovih člankom smatrat će se neobrazloženim, te će takav prigovor sud odbaciti kao nepotpun, ne pozivajući ovršenika da ga dopuni ili ispravi.“

Aktivnost ovrhovoditelja tijekom ovršnog postupka i korištenje zadužnica u ovršnom postupku

U praksi se često događa da su ovršni postupci neaktivni upravo iz razloga koji su na strani suda, što opravdanih, što neopravdanih. Međutim, kod ovrhovoditelja postoji bojazan od obustave ovrhe, temeljem članka 72. st. 3. OZ, u situacijama kada je zapravo predmet neaktivan jer u razdoblju od godine dana sud nije poduzeo radnju koju je ovrhovoditelj predložio. Stoga, predlažemo da se **predmetna odredba** (članak 72. st. 3. OZ-a) u **potpunosti izbriše** jer je u interesu ovrhovoditelja da provede ovrhu do kraja. Alternativno predlažemo **dopuniti i pojasniti odredbu** na

način da se ista neće primjenjivati u slučajevima kada na strani suda postoji obveza poduzimanja radnje, primjerice dostava spisa vještaku kako bi isti mogao pripremiti nalaz i mišljenje ili određivanje ročišta za utvrđenje vrijednosti nekretnine.

Nadalje, u slučajevima kada je ovršna isprava zadužnica, tada je potrebno pokrenuti izvansudsku ovrhu kako bi se utvrdilo da provedba ovrhe nije moguća da bi se mogla pokrenuti sudska ovrha. No, kako je u praksi sudova zauzet stav (uz pojedine iznimke kao npr. kod Trgovačkog suda u Splitu) da je zadužnica vrijednosni papir i da može kao takva u prometu biti samo u jednom primjerku, u praksi ne dopušta sudska ovrha temeljem ovjerene preslike. Navedeno za vjerovnika znači neravnopravan položaj u odnosu na druge vjerovnike (vjerovnici koji imaju potraživanja temeljem isprava koje nisu zadužnica nego npr. ovršna presuda, ovršno rješenje javnog bilježnika itd.) jer se kod FINA-e mora zatražiti povrat zadužnice čime vjerovnik gubi redosljed naplate kod FINA-e i uopće mogućnost da istovremeno vodi izvansudska i sudska ovrha. U tom smislu, predlažemo da se Ovršnim zakonom **propíše** kako se **sudska ovrha** može voditi i temeljem **ovjerene preslike zadužnice** koju će izdati FINA i potvrditi da odgovara preslika izvorniku, te uz potvrdu da je izvornik zadužnice na FINA-i.

Ovrha na primanjima

U najavljenim izmjenama Ovršnog zakona objavljenim na portalu e-Savjetovanja od dana 03.06.2022. godine, predloženo je ukidanje instituta ovrhe na primanjima ovršenika. Navedeni prijedlog nije u skladu sa životnim potrebama postupka, kao ni sa zakonodavstvom i praksom EU. U sljedećoj tablici nalaze se primjeri zemalja u Europi, sa statusima postojanja instituta ovrhe na primanjima.

OVRHA NA PRIMANJIMA U EUROPI											
Hrvatska	Mađarska	Bugarska	Slovenija	Slovačka	Češka	Srbija	BiH	Švicarska	Njemačka	Grčka	Rusija
da	da	da	da	da	da	da	da	da	da	ne	da

U ovim izmjenama anulirani su međutim, najveći potencijalni problemi do kojih bi sigurno došlo da se ovaj institut jednostavno ukine. Naime, sada već postoje i česti su u praksi, problemi do kojih dolazi zbog raznih bilo zloraba, bilo zbog postavki sustava; ovršenici koji nemaju otvoren račun, isplata primanja u gotovini („na ruke“), isplata primanja na račun u inozemnim bankama, Revolut, uskoro i primanja u kriptovalutama koja se neće ostvarivati preko računa te time neće moći niti preko FINA-e, dogovor s poslodavcem o isplati primanja na račun treće osobe itd. Time se onemogućuje i ovrha na na računu, izbjegava podmirenje obveza te se vjerovnike gura u ovrhu na drugim, za dužnika tegotnijim predmetima ovrhe (vozila,

nekretnine). Samim tim izmjena u članku 181. anulira navedene probleme te navedeno proaktivno i praktično promišljanje poslovna zajednica pozdravlja.

Međutim, moramo naglasiti, kako i bez navedenih zlouporaba, u slučaju ukidanja ovrhe na primanjima, vjerovnicima ostaje kao alternativa ovrha na računu, preko FINA-e, koja je za ovršenike **nepovoljnija** od ovrhe na primanjima iz sljedećih razloga; (i) ovrha preko FINA-e je zbog naknade FINA-e **puno skuplja**, kako za ovrhovoditelja, tako i za ovršenika (u ovrsi na plaći dužnik ne plaća dodatnu naknadu kakvu plaća za ovrhu na računu);

(ii) na FINA-i se gomila velika količina predmeta i veliki zbirni iznos duga te se time uvećava slika ukupne zaduženosti društva;

(iii) kod ovrhe na primanjima, ovršeniku se pljeni samo i isključivo primanje, i to njegov zakonom dozvoljen dio, dok se kod ovrhe na računu, pljeni sve što je priljev računa, a to može biti i cijela plaća (dok dužnik ne otvori zaštićeni račun) te bilo koji drugi priljev (npr, dužnik može ostati i bez kompletnog iznosa isplaćenog kredita, drugih prihoda itd).

Ovo su ozbiljni razlozi nauštrb ovršenika te smatramo kako unatoč činjenici da su ovrhom na primanjima poslodavci administrativno opterećeni, navedeno rasterećenje ne bi trebalo padati na teret sudionika u postupku, kao i na uštrb slike zaduženosti društva.

Ukoliko bi se ipak odlučilo o ukidanju ovrhe na primanjima, potrebno je osigurati i smanjenje naknade FINA-e za provedbu ovrhe na novčanim sredstvima.

Napominjemo međutim i kako ukidanje ovrhe na plaći neće znatno umanjiti administrativnu opterećenost poslodavaca, koji će ionako trajno morati računati dio iznosa plaće koji se isplaćuje na redovan te dijela koji se isplaćuje na zaštićen račun. Jedina je razlika ta što bi se dio koji nije zaštićen, sada umjesto ovrhovoditelju, uplaćivao izravno na jedan račun ovršenika, a zaštićen na drugi. Time ističemo kako niti svrha koja se ovom izmjenom želi postići, ne bi bila ostvarena.

Zloporabe u postupku

U hrvatskoj ovršnoj praksi primjećene su učestale postupkovne zloporabe od strane sudionika u postupku. Ovdje bismo skrenuli pažnju na nekoliko čestih primjera te dali prijedlog kako bi se iste mogle ograničiti ili čak spriječiti.

Prodaja nekretnine u javnoj dražbi

U hrvatskom ovršnom postupku se dražba svodi na skupljanje inicijalnih ponuda i odabir najviše ponude. U praksi se primjećuje dolazi do zloupotrebe sustava: u dražbi često sudjeluju „fiktivni“ ponuditelji koji ponude najviše cijenu, a potom odustanu i

ne plate kupovninu pa se nekretnina dosuđuje sljedećem najboljem ponuditelju. Postoji opravdana bojazan u praksi (vrlo razvidno statističkom obradom podataka o provedenim nadmetanjima) da se mogu pojaviti dva fiktivna ponuditelja koji svojim nadmetanjem povisuju cijenu kupovnine, kako bi naposljetku odustali i time omogućili da nekretnina pripadne ponuditelju koji je dao treću najvišu cijenu a koji je znao da će fiktivni ponuditelji odustati. Svojim fiktivnim nadmetanjem demotivirani su svi ostali ponuditelji te je svrha nadmetanja dovedena u pitanje. Pri tome, drugi ponuditelji nisu imali ikakvu mogućnost ponuditi veću cijenu nego svi ostaju pri inicijalno skupljenim ponudama. Praktičnije rješenje bi bilo da se ponuditeljima omogući **nadmetanje** tako da na kraju ne bude odabrana inicijalna najviša ponuda (kako je sada slučaj), nego zaista postignuta najviša ponuda.

Namirenje tražbine kamata iz kupovnine za nekretninu (čl. 114. st. 4 OZ)

Navedenom odredbom propisano je kako se kamate namiruju po istom redoslijedu kao i glavna tražbina, ali samo u iznosu koji obuhvaća razdoblje posljednje tri godine do donošenja rješenja o dosudi nekretnine kupcu. Preostale kamate se namiruju tek po namirenju ostalih založnih vjerovnika i njihovih tražbina sukladno prednosnom redu. **U praksi se često susrećemo s „fiktivnim“ založnim pravima koja se uknjižuju nakon uknjižbe ovrhovoditeljeve hipoteke, a čije postojanje onemogućuje potpuno namirenje ovrhovoditelja.** Nameće se sumnja kako takva „fiktivna“ založna prava služe upravo tome da se onemogući ovrhovoditelja u namirenju svoje tražbine u cijelosti, a dužniku osigurava da preuzme dio kupovnine „preko treće osobe“ koja je upisana kao založni vjerovnik iza ovrhovoditelja. Izravnom zakonskom intervencijom je potrebno **ukinuti restrikciju** po kojoj se kamate namiruju samo u iznosu koji obuhvaća razdoblje posljednje tri godine do donošenja rješenja o dosudi, tj. potrebno je **omogućiti namirenje tražbine u cijelosti.**

Mogućnost određivanja ovrhe protiv solidarnog dužnika

U Republici Hrvatskoj postoje oblici pravnih osoba za čije obveze ex lege solidarno odgovaraju druge osobe (npr. za obveze ustanove solidarno odgovara njezin osnivač sukladno Zakonu o ustanovama). Međutim, protiv tih osoba nije moguće odrediti ovrhu na temelju ovršne isprave u kojoj je naznačen ovršenik, osoba za čije obveze oni ex lege solidarno odgovaraju, što omogućuje da se skrivanjem iza „korporativnog vela“ otežava i odugovlači proces naplate tražbine ili da do naplate uopće ne dođe zbog dugotrajnosti parničnog postupka koji bi trebao prethoditi. Izravnom zakonskom intervencijom u **čl. 32. OZ** koji sada dostatno regulira samo određivanje ovrhe u slučaju prijenosa tražbine, ili **posebnom odredbom čl. 32.a OZ** bi trebalo predvidjeti i da se ovrha može odrediti protiv osobe koja nije naznačena kao dužnik

u ovršnoj ispravi, ali za istu tražbinu odgovara solidarno s dužnikom po odredbama posebnog zakona.

Posebne odredbe o zaštiti potrošača u ovršnom postupku

U najavljenim izmjenama Ovršnog zakona objavljenim na portalu e-Savjetovanja od dana 03.06.2022. godine, novi odjeljak 3 te članak 73.a, predloženo je kako u ovršnim postupcima u kojima se ovrha određuje i provodi na temelju ovršnih isprava, a koji proizlaze iz potrošačkih ugovora, ovršni sud je dužan po službenoj dužnosti preispitati sadrži li potrošački ugovor nepoštene (ništetne) ugovorne odredbe.

Navedeno je posljedica donošenja zaključka sa sjednice Vrhovnog suda Republike Hrvatske (Su IV-87/2022). Navedeni zaključak sadrži istu konstataciju, no uz dodatak prema kojem bi se navedeno primenjivalo na postupke temeljem ovršnih isprava koje nisu prošle sudsku kontrolu, odnosno je iz navedene procedure bio izostavljen postupak ovrhe temeljem sudske presude. Sada je međutim i postupak temeljem presude podložan istom tretmanu kao i ostale ovršne isprave. Smatramo da za navedeno nema potrebe i da se u zakonu mora zadržati ista distinkcija kao i u samom predmetnom Zaključku.

Generalno, predloženom izmjenom ovršni sud bi već u prvostupanjskom postupku određivanja ovrhe bio dužan, po službenoj dužnosti, ispitati postojanje nepoštenih (ništetnih) ugovornih odredaba u potrošačkom ugovoru iz kojeg proizlazi obveza radi čijeg ispunjenja se određuje i provodi ovrha. Nadalje, u slučaju da potrošački ugovor sadrži takvu odredbu, ovršni sud bi po službenoj dužnosti bio dužan privremeno odgoditi ovrhu i uputiti ovršenika na podnošenje tužbe radi proglašenja ovrhe nedopuštenom. Napominjemo kako provedba ovrhe u svim slučajevima sumnje na nepoštenost ugovornih odredaba ne znači istodobno i sigurni nastanak nenadoknadive ili teško naknadive štete, a čiji je nastanak uvjet za utvrđenje ništetnosti neke ugovorne klauzule. U praksi takva opasnost je izuzetno teško zamisliva posebno kod primjerice ovrhe na novčanoj tražbini, gdje predloženo postupanje u potpunosti gubi svrhu i smisao.

Treba imati na umu samo značenje i svrhu ovršnog postupka. Ovršni postupak je postupak prisilnog ostvarenja tražbine u što kraćem roku. Ovršnim zakonom uspostavlja se financijska disciplina. Sam Ovršni zakon u odredbi čl. 13. propisuje da je u ovršnom postupku sud dužan postupati hitno.

Vjerovnici u potrošačkim ugovorima čije su tražbine dospjele na naplatu prije, nego li pokrenu ovršni postupak, u najvećem broju slučajeva najprije pokušavaju svoju tražbinu ostvariti dobrovoljnim putem. Dužnicima se šalju opomene te ih se opetovano poziva na plaćanje dospjelih i nepodmirenih dugovanja. Pokretanje ovršnog postupka nastupa tek kao posljednji korak u ostvarenju vjerovnikova prava. Uvođenjem ovakve

izmjene, vjerovnika se u postupku kojeg pokreće radi ostvarenja svog prava stavlja u poziciju u kojoj mora dokazivati nepostojanje nepoštenih ugovornih odredaba, a što je u cijelosti kontradiktorno sa samim smislom ovršnog zakona.

U konkretnom slučaju, imajući na umu predloženu izmjenu postupka, od najveće je važnosti razmotriti odredbu čl. 7. Direktive Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima potrošačkih ugovora, posljednji put izmijenjena Direktivom 2011/83/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o pravima potrošača. Navedenom odredbom propisano je kako u interesu potrošača i tržišnih konkurenata, države članice osiguravaju da postoje primjerena i djelotvorna sredstva za sprečavanje stalnog korištenja nepoštenih odredaba u ugovorima koji prodavatelji robe i pružatelji usluga sklapaju s potrošačima. Time je pred države članice Europske unije postavljen cilj stvaranja primjerenih i djelotvornih sredstava za sprječavanje stalnog korištenja nepoštenih odredaba u ugovorima koji prodavatelji robe i pružatelji usluga sklapaju s potrošačima.

Cilj zaštite potrošača i sukladno Direktivi treba biti zaštita svih potrošača, a ne samo onih koji su zbog neispunjenja ugovorne obveze dospjeli u postupak ovrhe. Ukoliko bi se pitanje poštenja ugovornih odredbi ispitivalo samo u ovršnom postupku te samo u odnosu na ovršenike, time su svi ostali potrošači, uredni platiše, dovedeni u nepovoljniji položaj u odnosu na neplatiše.

Bilo bi stoga dostatno da se propisima kojima se regulira rad pojedinih industrija, kao i djelovanjem samih regulatornih tijela, utvrdi sadržaj ugovora, općih uvjeta i popratne dokumentacije te da se propiše sam postupak ugovaranja. Time bi se oni ugovaratelji koji djeluju u potpunosti u skladu sa propisima i uputama svojih regulatora (a regulatori su ti koji su nadležni provjeravati i utvrđivati postupa li regulirani subjekt sukladno propisima i zahtjevima regulatora), odnosno njihovi ugovori i dokumentacija, trebali smatrati poštenima te ne bi bilo potrebno njihovo ponovno preispitivanje i time dodatno opterećenje još i dodatnih segmenata društva i vlasti, konkretno sudova.

Opisani Zaključak se od dana donošenja istog aktivno primjenjuje pred Ovršnim sudovima te je već sada rezultirao visokim nezadovoljstvom i preopterećenošću sudaca te vidnim oduljenjem ovršnih postupaka.

Zbog svega navedenoga bilo bi bitno da se prijedlog iz zaključka NE implementira u Ovršni zakon prilikom njegovih izmjena i dopuna.

Zaključak

Izmjena Ovršnog zakona prilika je da nadležna tijela saslušaju konstruktivne prijedloge sudionika iz prakse, što nam je bila misao vodilja prilikom kreiranja ovog dokumenta. Zakon kao takav jest dobar, još je bolji s provedenom digitalizacijom te bi mogao biti još i učinkovitiji ukoliko bi se implementirale neke od ovdje predloženih ideja. Izmjenama u onim segmentima u kojima je upravo u praksi primjećeno kako postoji prostor za unaprijeđenje, moguće je postići jedan dugoročno održiv sustav. To bi bio sustav koji će biti detaljno i sustavno uređen u cijelosti ili barem u dijelovima u kojima su promjena i unaprijeđenje najviše potrebni te pažljivo planiran i promišljen. Stoga smo ovim dokumentom dali niz konstruktivnih i praktičnih preporuka i primjera koji smatramo da mogu, kao primjeri iz prakse tvrtki koje se svakodnevno u svome radu susreću sa raznim problematikama koje proizaze iz trenutnog Ovršnog zakona, biti korisni samom zakonodavcu u pisanju novog, sveobuhvatnog te dugoročno održivog teksta zakona. Vjerujemo da će zakonodavac prepoznati važnost naputaka koji dolaze iz prakse, odnosno gospodarstva kao takvog te da će neki od prijedloga biti i usvojeni. Predloženim izmjenama, smatramo kako će ovršni postupak postati učinkovitiji, kako za stranke postupka, tako i za provedbena tijela te da će isti moći postati okosnica zdravog funkcioniranja gospodarstva u cijelosti, odnosno pomoći oporavku gospodarstva, istovremeno time poštujući dostojanstvo ovršenika i unaprijeđujući njegova prava.

Za dodatne informacije molimo kontaktirajte:
Američka gospodarska komora u Hrvatskoj
Andrea Doko Jelušić,
Izvršna direktorica
T: 01 4836 777
E: andrea.doko@amcham.hr